

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VIII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2020 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VIII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2020 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2020. – 280 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – д.е.н., доц.

СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Черняк Г.А. к. і. н., доцент, Петракова Є.Р., к. п. н., доцент,
Одеська національна академія харчових технологій

Громадська відповідальність молоді, її життєві цінності і засвоєні моральні норми значною мірою впливають на темпи і характер розвитку суспільства. Тому що, відродження соціальної суспільної системи у сучасному суспільстві можливо не тільки через якісно нові духовно-моральні орієнтири молоді людини, а й через формування громадської відповідальності. Становлення особистості студента, який має свідомо орієнтовані соціальні установки, що відображають певні соціальні цінності, прийняті в суспільстві, готового до активної громадянської позиції, обумовлює актуальність дослідження.

Формування громадської відповідальності - це одне із завдань самовизначення сучасної молоді, яка полягає в усвідомленні приналежності до спільноти громадян певної держави на загальнокультурній основі, що має певний особистісний смисл.

Показниками сформованої громадської відповідальності є такі особистісні якості, як: патріотизм, громадянськість, соціально-критичне мислення, що забезпечують когнітивну основу вільного життєвого вибору особистості.

Всі змістовні компоненти громадської відповідальності взаємопов'язані і впливають один на одного. Великий педагог К. Д. Ушинський вважав служіння суспільному ідеалу вищою гідністю особистості, а найважливішою стороною її розвитку - працьовитість, дисциплінованість, скромність, почуття відповідальності, тверду волю, доброту.

Компоненти громадської відповідальності студентів включають сукупність якостей, що відображають одержувану професію; структурні ознаки; громадський досвід особистості.

Громадська відповідальність молоді людини як морально-духовна якість особистості не є абсолютним показником. Соціально-психологічні дослідження свідчать, що молоді люди в залежності від віку, статі, особливостей ситуації, вольових якостей можуть по-різному проявляти своє ставлення до інших і суспільства в цілому. Різний рівень прояву громадської відповідальності молодих людей проявляється і в тому, що тільки 40,5% респондентів обговорюють в родині питання цивільно-патріотичної спрямованості. Причому більшою мірою дівчата (70,6%), ніж юнаки (29,4%) [1, с. 412].

Різні погляди склалися у молодих людей на зміст понять «патріотизм» і «громадянин» [3, с. 193]. Зокрема, громадянин, на думку респондентів, це:

- людина, яка живе в своїй країні і виконує певні правила і обов'язки;
- проживає на своїй території держави і має її громадянство;
- народжена в тій країні, в якій проживає;

- людина, яка має права і знає закони своєї країни.

Більш, ніж у половини молодих людей недостатньо сформована громадянська відповідальність. Причому в дещо більшою мірою вона сформована у дівчат, ніж у хлопців.

На жаль, моральні орієнтири, мабуть, відходять у минуле. Це підтверджується тим, що молоде покоління українців набагато терпляче і поблажливіше ставиться до порушення норм моралі, ніж старші покоління. Соціологічні опитування, які були проведені викладачами кафедри соціології, філософії і права ОНАХТ у 2017-2020 рр. свідчать про те, що 59% молодих людей у віці 18-25 років і 52% 26-35-річних вважають, що іноді доводиться переступати через моральні принципи і норми, щоб домогтися успіху в житті, оскільки сучасний світ жорстокий [2, с. 20]. При цьому для старшого покоління, вихованого в радянський період для 63% опитаних характерне протилежне судження: "краще не досягти успіху в житті, але не переступити через свої моральні норми і принципи". Для молоді частіше, ніж для представників старших поколінь, виявляються прийнятними практики, з точки зору "традиційної" моралі визнані аморальними. Так, практику "свідомого обману когось для досягнення своїх цілей" визнають неприпустимою лише трохи більше третини (38-39%) молоді та 56% представників більш старших груп, а вдавалися до неї - 41-45% молоді і 27% українців старше 35 років [1, с. 337].

Студенти приблизно порівну діляться на тих, хто "хочуть бути корисним суспільству і державі" - 52%, і хто "бажають жити так, як їм хочеться" - 48%. Однак думка про те, що "жити треба заради якоїсь великої спільної мети, яка б усіх нас об'єднала" поділяють лише 33% прихильників першої точки зору і 18% прихильників другої. Як встановили соціологи, більшість українців мріють про життя в достатку ("беручи до уваги копійки") - 46%, жити в "справедливому і розумно влаштованому суспільстві" - 33%, а ось "бути корисним суспільству", тобто служити йому, мріють лише 11%.

Таким чином, можна стверджувати, що в процесі розвитку ціннісних норм, при формуванні громадянської відповідальності сучасної студентської молоді увага повинна акцентуватися на актуальну необхідність створення умов для розвитку її громадської активності як чинників формування громадянської ідентичності і громадської відповідальності які знаходять своє відображення в діяльності, поведінці, вчинках.

Література

1. Черняк Г.А., Ангелов Г.В., Гордієнко І.А., Буценко І.М., Шевченко Г.А., Дишкантюк О.В., Тітлова С.М, Шарахматова Т.Е., Черкаський А.В. Пошук гармонії в людському взаєморозумінні / Науково-навчальний посібник. Херсон: Гринь Д.С. – 2014. – 688 с.
2. Черняк Г. А., Ангелов Г. В., Черкаський А. В. Соціально-психологічні аспекти формування управлінських команд / Г. В. Ангелов, Г. А. Черняк, А. В. Черкаський // Економіка харчової промисловості. – 2015. – № 7. – С.19-22.

ЗМІСТ

1	КОМПЬЮТЕРНАЯ МОДЕЛЬ МАРКЕТИНГОВОЙ СИСТЕМЫ МАССОВОГО ОБСЛУЖИВАНИЯ ОБЪЕКТОВ ПИТАНИЯ Лапицкая О.В., к.э.н., доцент, Шах А.В., м.т.н., аспирант, Гомельский государственный технический университет имени П.О. Сухого, Республика Беларусь	3
2	BIOECONOMY STRATEGY IN THE EUROPEAN UNION Voicilaş D.M., Assoc.prof.dr., Senior researcher, Romanian Academy, Institute of Agricultural Economics, Bucharest, Romania	6
3	МИРОВАЯ ЭКОНОМИКА НА ФОНЕ ПАНДЕМИИ КОРОНАВИРУСА Чичинадзе Б.Д., д.э.н., доцент, каф. Экономики, Кутаисский государственный университет им. Ак. Церетели, Грузия	11
4	ПРИЧИНЫ ЗАСТОЯ УКРАИНСКОГО ИННОВАЦИОННОГО СЕКТОРА Башашкин Н., Экономический Университет Варны, Болгария, Okulicz-Kozaryn W. (научный консультант), School of Entrepreneurship, Wroclaw University of Environmental and Life Sciences, Poland	14
5	ОЦІНКА СТАНУ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТУРИСТИЧНИХ ДЕСТИНАЦІЙ ОДЕСЬКОЇ ОБЛАСТІ Меліх О.О., д.е.н., професорка, Саркісян Г.О., к.т.н., доцентка; Шепелева О.В., аспірантка, Молодан М.М., аспірантка, ОНАХТ, м. Одеса	16
6	САМОІДЕНТИФІКАЦІЯ ЯК ПРОЦЕС ІНТЕГРАЦІЇ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ Соловей А.О., к.і.н., доцент; Ботіка Т.С., к.і.н., ст. викладач; Мамроцька О.А., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	19
7	ДІАЛОГ КУЛЬТУР І УКРАЇНА: ВИМОГА ЧАСУ Соловей А.О., к.і.н., доцент; Ботіка Т.С., к.і.н., ст. викладач; Мамроцька О.А., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	21
8	ДЕЯКІ АСПЕКТИ МОНІТОРИНГУ ОСВІТНІХ ПРОЦЕСІВ В УКРАЇНІ Шишко О. Г., канд. іст. наук, доц., ОНАХТ, м. Одеса	22
9	РОЗУМІННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА У РОБОТАХ Г.В.Ф. ГЕГЕЛЯ ТА СЬОГОДНІ Шевченко Г.А. к.філос.н., доцент, Мельник Ю.М. к.філос.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	25
10	ПРАВОВІ ОСОБЛИВОСТІ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ Орлова В. О., к.і.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	26
11	ДЕЯКІ ФАКТОРИ ВПЛИВУ НА ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ Черняк Г.А. к. і. н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	30
12	СОЦІАЛЬНО-ПСИХОЛОГІЧНІ ФАКТОРИ ФОРМУВАННЯ ГРОМАДЯНСЬКОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ Черняк Г.А. к. і. н., доцент, Петракова Є.Р., к. п. н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	32
13	СТАТИСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ В ОСТАННІ РОКИ Лобоцька Л.Л., к.т.н., доцент, Зелінська О.Є., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	34
14	КЛАСИФІКАЦІЯ РИЗИКІВ ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Свистун Т.В., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	37
15	ОСНОВНІ НАПРЯМИ ВПРОВАДЖЕННЯ ІННОВАЦІЙ У ХАРЧОВІЙ ПРОМИСЛОВОСТІ Константинова Т.В., к.е.н., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	38
16	ПРОБЛЕМИ МОТИВАЦІЇ ПЕРСОНАЛУ В УМОВАХ КАРАНТИННИХ ОБМЕЖЕНЬ Колесник В.І., к.е.н., доцент; Вігуржинська С.Ю., к.е.н, доцент, ОНАХТ, м. Одеса	41